

Høringsuttalelse til utredningen Kunstens autonomi og kunstens økonomi

VABR ESARK-03-201500316-6

Hva saken gjelder:

Kulturdepartementet igangsatte 21. februar 2014 en utredning om kunstnerøkonomien med Vigdis Moe Skarstein som utredningsleder. Rapporten «Kunstens autonomi og kunstens økonomi» ble overlevert til kulturminister Thorhild Widvey 28. januar 2015. Høringsfrist er 8. mai 2015.

Byråden for kultur, næring, idrett og kirke stiller seg positivt til at departementet har gjort en større undersøkelse om kunstnerøkonomi knyttet opp mot kunstens autonomi. Rapporten gir faktagrunnlag, tallmateriale og analyser som er nyttig og verdifull for de ulike kunstfeltene, virkemiddelapparatet, kommunene, fylkeskommunene og de berørte utdanningsinstitusjonene. Byråden slutter seg til mange av anbefalingene i «Kunstens autonomi og kunstens økonomi»; Å styrke stipendordningen, utrede skatteinsentiver, forenkle regelverket knyttet til næringsaspektet ved kunstnerisk virksomhet, og å revidere åndsverksloven er særlig viktige anbefalinger. Anbefalingene i forhold til velferdsordninger og sosiale rettigheter er også særlig viktige.

Den 16. april 2015 avholdt Kulturdepartementet et nasjonalt innspillmøte i Bergen med Bergen kommune som vertskap, der et bredt spekter av aktører innen kunstlivet i Norge var invitert til å gi muntlige innspill til utredningen. Problemstillingene kulturdepartementet ønsket å belyse i møtet, og som aktørene svarte på, er utgangspunktet for dette høringssvaret;

1. Hvordan møte utfordringer knyttet til nedgang i inntekter fra kunstnerisk virke, uten å gi hele regningen til staten?
2. Hvordan styrke kunstnernes evne til å leve av det de skaper? Hvilken rolle bør henholdsvis næringsperspektiv og entreprenørskap ha?
3. Hva bør en eventuell instans for kunstnerøkonomi ha som oppgaver?

Byråden har følgende hovedinnspill til utredningen «Kunstens autonomi og kunstens økonomi»:

- Å utvikle en selvstendig kunstpolitikk for kunst og kunstnere.
Noe av bakgrunnen for Byrådets innspill i forhold til dette punktet er erfaringene fra plan- og strategiarbeid i dialog med kunst- og kulturfeltet gjennom flere år. Et godt eksempel på dette er den rullerte planen «Kunstbyen Bergen 2008-2017» som uttrykker viktigheten av kunstens selvstendighet og egenverdi. Kulturdepartementets må legge til rette for en dynamisk kunstpolitikk med fleksible virkemidler, som imøtekommer et kunstliv i stadig utvikling og endring. Videre må en kunstpolitikk bygge tillit til kunstmiljøene i form av tydelig planarbeid, og realistiske og langsiktige strategier.
- Å videreutvikle et helhetlig virkemiddelapparat som tar høyde for at alle investeringer inngår i en verdikjede.
Bergen har over lengre tid bygget sin kunstpolitikk på fire hjørnesteiner; 1, Gode produksjonslokaler. 2, Produksjonsøkonomi. 3, Visningsarenaer innen alle felt. Og 4, Sterke kompetanse- og fagmiljøer. Balanse og sammenheng mellom disse faktorene styrker kunstnernes evne til å leve av det de skaper. I denne sammenheng kan det også bemerkes at kulturnæringenes behov for innovasjon Norges tjenester

og tilskudd er sterkt økende. Dette gjelder særlig arbeid med å utvikle klynger, nettverk og bedriftskompetanse, og internasjonalt rettet virksomhet. Det forslås derfor en omfordeling av Innovasjon Norges midler til fordel for et regionalt løft for kulturnæringene, med særlig fokus på næringsutvikling i de større byene.

- Det ansees som viktig at Kulturdepartementet har som prioritert oppgave å legge til rette for internasjonal kunst- og kulturutveksling innen alle kunstfelt.
Det anbefales at Norges internasjonale kunst- og kulturpolitikk anerkjenner at utvesklingsaspektet er minst like viktig som markedsaspektet. Internasjonal utveksling opererer i stor grad også med symbolske verdier som faglig utveksling, utvikling av kunnskap, og synliggjøring av norsk kunst og norske kunstnere. Internasjonal utveksling skaper muligheter for enkeltkunstnere, institusjoner og påvirker den faglige utviklingen innen de ulike kunstfeltene. Det anmodes derfor om et tett samarbeid mellom kulturdepartementet og utenriksdepartementet i forhold til kulturattasjéer ved ambassadene og de internasjonale reisetilskuddene som forvaltes av OCA, Norwegian Crafts, Norsk design- og arkitektursenter med flere. Det anbefales å styrke synligheten av Norsk kunst og kunstnere internasjonalt gjennom å fremme norske kulturarbeideres mulighet til kunstnerisk produksjon og utvikling. Dette vil ha stor betydning både økonomisk og faglig for Norske kunstnere.
- Å styrke nettverk som utvikler delingskultur.
De siste årene har Bergen hatt et særlig fokus på produsentleddet og næringsaspektet knyttet til kunstfeltene. Gjennom å styrke nettverkene, styrkes også kunstnerne. Målet er å bidra til at kunstnere innen alle felt i større grad skal hente inntekt fra egen kunstproduksjon, og bruke mindre tid på administrasjon. I denne sammenhengen er nettverksorganisasjonene viktige; BRAK innen musikkfeltet, Proscen for scenekunstnere, VISP for visuelle kunstnere, Media Region Bergen for mediefeltet, Designregion Bergen for designfeltet, og nylig også Spillmakerlauget som fremmer spillutvikling. Nettverksorganisasjonene tar på seg rollen som entreprenør, og bidrar til kompetanseutvikling, samarbeid og delekultur. Bergen kommune har stått bak opprettelsen av flere av disse, blant annet BRAK som ble etablert i 1997. BRAK har siden vært målestokk for opprettelsen av tilsvarende organisasjoner i andre regioner, og er en viktig resurs for musikknæringen over hele landet. Formålet med nettverksorganisasjonene er å styrke den organisatoriske og forretningsmessige kompetansen hos brukerne, slik at det næringsmessige potensialet kan utnyttes bedre. Organisasjonene tilbyr blant annet jevnlig kurs innen regnskap og selvangivelse, promotering av egen virksomhet, informasjon om søknadsprosesser, nettverksbygging med mer. På denne måten styrkes næringsgrunnlaget innen kunst- og kulturfeltet. Det er nødvendig med forutsigbare statlige tilskudd for å opprettholde og videreutvikle driften av nettverksorganisasjonene, noe som kan få ringvirkninger for kunst- og kulturaktører over hele landet.
- Å gjennomføre kravet til institusjoner som mottar offentlige tilskudd om å betale kunstnerne for arbeid og tjenester.
For å styrke kunstneres evne til å leve av det de skaper bør staten gjennomføre kravet til institusjoner som mottar offentlige tilskudd om å betale innholdsleverandøren, dvs kunstnerne, for utført arbeid og tjenester.

Vedtakskompetanse:

Byråden for kultur, næring, idrett og kirke anser at saken ikke er av prinsipiell karakter. I henhold til byrådets fullmakt§ 7 skal høringsuttalelsen derfor avgis av byrådet.

Byråden for kultur, næring, idrett og kirke innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

1. Byrådet i Bergen avgir høringssvar til «Kunstens autonomi og kunstens økonomi» slik det fremgår av saksutredningen.
2. Melding om vedtak sendes bystyrets kontor.

Dato: 28. april 2015

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.
for Helge Stormoen
byråd for kultur, næring, idrett og kirke

byråd Jana Midelfart Hoff

Vedlegg:

- Kunstens autonomi og kunstens økonomi